

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 317/2020
24.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Новица Здравковић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Јован Јовановић – Змај“ Врање, ради поништаја решења о престанку радног односа, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 594/2019 од 08.10.2019. године, у седници одржаној 24.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 594/2019 од 08.10.2019. године.

Образложење

Делимичном пресудом Основног суда у Врању П1 903/18 од 11.12.2018. године одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се пониште као незаконита решења тужене број ... од 03.09.2018. године, којим је тужили отказан уговор о раду од 01.11.1996. године и решење Школског одбора тужене број ... од 24.09.2018. године, као и да се наложи туженој да тужиљу врати на радно место професора ... или на друго одговарајуће радно место сходно њеној стручној спреми, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 594/2019 од 08.10.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена делимична пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 87/18), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилца је била у радном односу на неодрђено време код тужене, на радном месту професора ... од 1996. године. Пресудом Апелационог суда у Нишу КжЗ 19/16 од 06.07.2016. године делимично је преиначена пресуда истог суда Кж1 167/16 од 24.03.2016. године, само у односу на тужилцу као оптужену и само у односу на начин извршења кривичне санкције, тако што је одређено да ће тужилца као оптужена изречену казну затвора у трајању од 1 године због кривичног дела примања мита из члана 367. став 1. у вези става 6. КЗ, издржати у просторијама у којима станује без примене електронског надзора. Тужилца је дописима од 23.07. и 24.07.2018. године обавестила тужену о наведеној правноснажној пресуди, па како подзаконски акти омогућавају да Управа за извршење кривичних санкција дозволи таквим осуђеницима да наставе са радом код послодавца, затражила је сагласност да настави са радом код тужене. Тужена је дописима од 24.07. и 14.08.2018. године обавестила тужилцу да није сагласна са њеним захтевом јер за то постоје законске сметње које онемогућавају даљи рад у школи. Након тога тужена је 03.09.2018. године донела решење број ... којим тужилци престаје радни однос на неодређено време заснован 01.11.1996. године, због тога што је пресудом Апелационог суда у Нишу КжЗ 19/16 од 06.07.2016. године правноснажно осуђена на казну затвора у трајању од 1 године због кривичног дела примања мита из члана 367. став 1. у вези става 6. Кривичног законика, па се тужилци отказује уговор о раду закључен са туженом школом без означеног деловодног броја и датума, с тим да радни однос запосленој престаје даном коначности овог решења. Решењем Школског одбора тужене број ... од 24.09.2018. године одбијена је као неоснована жалба тужилце и потврђено решење директора број ... од 03.09.2018. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев за поништај решења о престанку радног односа и враћање тужилце на рад.

Према члану 139. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 88/2017 и 27/2018), у радни однос у установи може да буде примљено лице, под условима прописаним законом и то ако: 1) има одговарајуће образовање; 2) има психичку, физичку и здравствену способност за рад са децом и ученицима; 3) није осуђивано правноснажном пресудом за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање 3 месеца, као и за кривична дела, између осталог, за кривична дела примање или давање мита, без обзира на изречену кривичну санкцију и за које није у складу са законом утврђено дискриминаторно понашање; 4) има држављанство Републике Србије; 5) зна српски језик и језик на којем остварује образовно-васпитни рад. Услови из става 1. овог члана доказују се приликом пријема у радни однос и проверавају се у току рада (став 2.). Доказ о испуњености услова из става 1. тачка 1, 3. до 5. овог члана саставни су део пријаве на конкурс, а доказ из става 1. тачка 2. овог члана прибавља се пре закључења уговора о раду. По члану 167. став 2. истог Закона, запосленом престаје радни однос ако се у току радног односа утврди да не испуњава услове из члана 139. став 1. овог закона или ако одбије да се подвргне лекарском прегледу у надлежној здравственој установи на захтев директора.

Из наведених законских одредаба следи да су за рад са децом и ученицима у установи потребни одређени услови и то не само у транутку заснивања радног односа, већ и у току рада, јер установа има законску обавезу да услове за пријем у радни однос проверава и у току рада. Код неспорне чињенице да је тужила правноснажном пресудом оглашена кривом за кривично дело примање мита из члана 367. став 6. у вези става 1. КЗ, неосновани су ревизијски наводи да наведени пропис не говори о провери постојаности услова у току трајања радног односа, нити о могућности отказа уговора о раду у случају да се ти услови промене, већ само о испуњености услова приликом заснивања радног односа. Супротно наводима ревизије, осуђиваност правноснажном пресудом за кривична дела примања или давања мита представља разлог за престанак радног односа у установи, без обзира на изречену кривичну санкцију, односно начин извршења кривичне санкције, с обзиром да запослени у том случају не испуњава услове за рад у установи прописане посебним законом.

Неосновано се у ревизији указује да је у конкретном случају требало применити рок застарелости из члана 184. став 1. Закона о раду, као општег законског прописа који важи за све запослене, у случају отказа уговора о раду. По члану 1. став 1. наведеног закона права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада уређују се овим законом и посебним законом у складу са ратификованим међународним конвенцијама. То значи да се одребе Закона о раду примењују на запослене чији радни однос није регулисан посебним законом, или у делу који није регулисан посебним законом. Имајући у виду да је за запослене у систему образовања и васпитања донет посебан закон, који између осталог регулише и престанак радног односа у случају када се у току рада утврди да запослени не испуњава неки од услова за пријем у радни однос (члан 139. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања), то су нижестепени судови одлучујући о основаности захтева тужиле правилно применили наведене одредбе посебног закона. Због тога није било места примени рокова застарелости из члана 184. Закона о раду који се односе на отказ уговора о раду због неостваривања резултата рада и одсуства потребних знања и способности, скривљене повреде радне обавезе и нарушавања радне дисциплине, као и када је запослени правноснажно осуђен за кривично дело на раду или у вези са радом, а што све овде није случај. Како је тужилци престао радни однос, јер не испуњава услове за рад прописане посебним законом, то тужена није у обавези да тужилцу врати на рад у смислу члана 191. став 1. Закона о раду.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић